

Vad är ett hatbrott?

Information om hatbrott mot personer med funktionsnedsättning

I denna broschyr får du veta

- vad är ett hatbrott
- vad är hatretorik
- vad är diskriminering
- till vem kan du anmäla ett hatbrott
- till vem kan du anmäla diskriminering
- var du kan få stöd

Illustration och grafisk design: Pirita Tolvanen

FACTS TIEDOLLA FAKTA ČINJENICE
AGAINST VIHAA MOT PROTIV
HATE VASTAAN HAT MRŽNJE

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Projektet Fakta mot hat (Facts Against Hate) har beviljats finansiering ur EU:s program för Rättigheter, Jämlikhet och Medborgarskap (2014-2020). De åsikter som uttrycks i denna publikation är författarnas egna, och europeiska kommissionen kan inte ta ansvar för hur materialet kan komma användas.

Vad är ett hatbrott?

Hatbrott är ett brott som gärningspersonen utför mot en annan person på grund av att personen har en funktionsnedsättning eller hör till en minoritet.

Grunden till ett hatbrott, alltså motivet, är gärningspersonens fientlighet eller fördomar mot en enskild människa eller folkgrupp.

Vilket brott som helst kan vara ett hatbrott, om orsaken till brottet är någon egenskap hos en människa, till exempel funktionsnedsättning.

Misshandel och hot är vanliga exempel på hatbrott

Enligt polisen är hatbrott oftast misshandel eller kränkningar genom ord, såsom hot. Typiska namn på hatbrott är också diskriminering och hets mot folkgrupp.

Hatbrott ger hårdare straff

Om ett brott riktas mot en person med funktionsnedsättning kan det enligt strafflagen leda till ett hårdare straff om funktionsnedsättningen är motivet till brottet.

Enligt finsk strafflag kan en domstol skärpa straffet också om motivet till gärningen är något av de följande:

- ras
- hudfärg
- härstamning
- nationalitet eller etniskt ursprung
- religion eller övertygelse
- sexuell läggning

FACTS TIEDOLLA FAKTA ČINJENICE
AGAINST VIHAA MOT PROTIV
HATE VASTAAN HAT MRŽNJE

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Vad menas med hatretorik?

Alla har yttrandefrihet, rätt att uttrycka sina tankar och åsikter, men inom vissa gränser. Yttrandefrihet betyder inte att du kan kränka andra människors rättigheter.

Hatretorik är inte bara prat

Hatprat, eller hatretorik som det också kallas, är kommunikation som sprider eller hetsar till hat mot en människa eller en grupp. Det kan uttryckas i ord men också i gester, text, bilder, symboler, musik, teckningar och filmer.

Hatprat är förbjudet i lag

En del hatprat är straffbart. Det betyder att hatprat är förbjudet enligt Finlands strafflag.

Polisen, åklagaren och domaren bedömer i olika skeden av processen om det är fråga om ett brott.

Ibland kan hatretoriken vara sådan diskriminering som är förbjuden enligt diskrimineringslagen eller jämställdhetslagen.

Till exempel följande kan vara tecken på hatprat:

- Någon använder uttryck för att hota, håna eller tala nedsättande om en grupp människor, såsom personer med funktionsnedsättning.
- Någon godkänner våld mot eller diskriminering av en viss grupp.
- Någon jämför människor med djur, parasiter eller snyltgäster.

FACTS TIEDOLLA FAKTA ČINJENICE
AGAINST VIHAA MOT PROTIV
HATE VASTAAN HAT MRŽNJE

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Vad är diskriminering?

Diskriminering är förbjuden i lag, men ändå händer det att någon blir orättvist behandlad. Diskriminering är när en person behandlas sämre än andra på grund av någon egenskap hos honom eller henne. Även trakasserier är diskriminering.

Människor kan möta diskriminering på grund av funktionsnedsättning. Andra diskrimineringsgrunder är till exempel:

- kön
- ålder
- etniskt ursprung
- nationalitet
- religion och
- sexuell läggning.

Vad är trakasseri?

Trakasseri kan vara till exempel mobbning på arbetsplatsen, i skolan eller i kundsituationer. Trakasserier är situationer där någon betar sig på ett kränkande, nedsättande eller hotfullt sätt mot dig.

Sexuella trakasserier kan till exempel vara att någon talar elakt eller fult till dig (exempelvis att någon kallar dig bög eller hora) eller föreslår sex. Det kan också vara att någon rör dig eller smeker dig utan din tillåtelse.

Trakasserier på grund av kön har att göra med kön, könsidentitet eller könsuttryck. Då försöker gärningspersonen håna och förnedra en annan människas kön.

På diskrimineringsombudsmannens webbplats finns mer information om trakasserier www.syrjinta.fi/sv/diskriminering.

På jämställdhetsombudsmannens webbplats kan du läsa mer om sexuella trakasserier och trakasserier på grund av kön www.tasa-arvo.fi/sv/misstanker-du-om-diskriminering.

FACTS TIEDOLLA FAKTA ČINJENICE
AGAINST VIHAA MOT PROTIV
HATE VASTAAN HAT MRŽNJE

 OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Bara en del av hatbrotten anmäls till polisen

Enligt undersökningar är det många som blivit offer för hatbrott som inte gör brottsanmälan till polisen.

Polisen får veta om bara en del av hatbrotten. Det är alltså många fler som har utsatts för hatbrott än vad polisen får kännedom om.

Hatbrott skapar rädsla och ensamhet hos offret

Att bli offer för ett hatbrott får allvarliga följder för offret, såsom rädsla och ensamhet. Den som blivit offer för hatbrott kan vara rädd för att på nytt blir utsatt för ett brott på grund av att han eller hon hör till en minoritet.

Hatbrott leder till rädsla hos offret och kan också medföra rädsla hos andra som hör till samma grupp. Följden kan vara att de som hör till samma grupp isoleras från andra och är rädda för att röra sig utanför hemmet.

Den som begår ett hatbrott kan vara okänd för offret eller en bekant, såsom en släkting eller en granne. Offret kan också ha ett kundförhållande till gärningspersonen.

Exempel på ett misstänkt hatbrott:

En bil har blivit vandaliserad på en parkeringsplats. Bilen var parkerad på husbolagets gård på en bilplats som är reserverad för personer med nedsatt rörlighet. Ägaren till bilen tror att bilen blev vandaliserad på grund av gärningspersonens negativa inställning till ägarens funktionsnedsättning.

FACTS AGAINST HATE TIEDOLLA VIHAA VASTAAN FAKTA MOT HAT ĆINJENICE PROTIV MRŽNJE

OIKEUSMINISTERIÖ JUSTITIEMINISTERIET

Det är viktigt att anmäla hatbrott

Det lönar sig att anmäla hatbrott till myndigheterna. Det finns många orsaker varför.

När varje hatbrott anmäls till polisen får polisen en helhetsbild av alla hatbrott. Då kan polisen ingripa i dem och kanske också förhindra hatbrott i framtiden. Anmälan ökar också medvetenheten om hatbrott.

Anmälan kan leda till att

- gärningspersonen straffas
- gärningspersonen inte upprepar samma brott
- situationen inte blir allvarligare.

Exempel på ett misstänkt hatbrott:

En man talar nedsättande till en annan man i en bar på grund av dennes handikapp och knuffar till denne.

FACTS TIEDOLLA FAKTA ČINJENICE
AGAINST VIHAA MOT PROTIV
HATE VASTAAN HAT MRZNJE

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Till vem kan du anmäla ett hatbrott?

Anmäl brottet till polisen om du är ett brottsoffer eller ett vittne. Du är brottsoffer om du själv har blivit utsatt för ett brott och ett vittne om du har sett att någon annan har blivit utsatt för ett brott.

Offret eller ett vittne till brottet kan göra en polisanmälan vid vilken polisnärhet som helst. Du kan göra det genom att själv besöka polisnärheten.

Du kan göra en brottsanmälan på polisens webbplats för mindre brott som inte kräver omedelbara åtgärder av polisen. I brådskande fall ska du ringa det allmänna nödnumret 112.

Säg till om du misstänker hatbrott!

Det är viktigt att du berättar för polisen allt som har med brottet att göra. Säg till om du misstänker att gärningspersonen hade hatmotiv. Det betyder att brottet bygger på hat eller fördomar mot en viss grupp. Det är viktigt att du berättar om ett hatmotiv, eftersom det straff som följer av brottet kan bli hårdare om det är fråga om ett hatbrott.

Kontaktuppgifterna för polisnärheterna finns på adressen www.poliisi.fi/kontakt_information.

Ett exempel på misstänkt hatbrott:

En person kallades vid öknamn i en offentlig Facebook-grupp på grund av sin funktionsnedsättning.

FACTS AGAINST HATE TIEDOLLA VIHAA VASTAAN FAKTA MOT HAT ČINJENICE PROTIV MRŽNJE

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Till vem kan du anmäla diskriminering?

Du kan kontakta diskrimineringsombudsmannen, om du har upplevt diskriminering av någon orsak som gäller personen. Orsaker som hänför sig till personen är till exempel

- funktionsnedsättning
- hälsotillstånd
- ålder
- etniskt ursprung
- nationalitet
- religion
- övertygelse
- åsikt
- politisk verksamhet
- familjeförhållanden
- sexuell läggning.

Du ta kontakt med **diskrimineringsombudsmannen** genom att fylla i en kontaktblankett, skicka e-post, ringa jourtelefonen, skicka ett brev eller skriva i chatten på webben. www.syrjinta.fi/sv/diskriminering

Du kan kontakta **jämställdhetsombudsmannen** om du har upplevt diskriminering på grund av kön, könsidentitet eller könsuttryck. Du kan ta kontakt med jämställdhetsombudsmannen genom att ringa rådgivningstelefonen eller skicka e-post. www.tasa-arvo.fi/sv/misstanker-du-om-diskriminering

Diskriminering i arbetslivet övervakas av **regionförvaltningsverket**. www.tyosuojelu.fi/web/sv/anstallningsforhallande/likabehandling

Patientombudsmannen ger råd till klienter inom hälso- och sjukvården

Om du misstänker att du har blivit utsatt för hatbrott eller diskriminering inom hälso- och sjukvården, kan du också kontakta patientombudsmannen.

Alla enheter inom hälso- och sjukvården har en patientombudsman som ger råd. Patientombudsmannens kontaktuppgifter finns i alla vårdenheter.

Socialombudsmannen ger råd till klienter inom socialvården

En klient inom socialvården kan framställa en anmärkning eller anföra klagan över diskriminering som har skett inom socialservicen. Alla kommuner har en patientombudsman som ger råd.

FACTS TIEDOLLA FAKTA ČINJENICE
AGAINST VIHAA MOT PROTIV
HATE VASTAAN HAT MRŽNJE

 OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Var får du stöd?

Om du själv utsätts för ett brott eller blir vittne till ett brott kan det väcka starka känslor. Många upplever ångest, rädsla och otrygghet. Det är viktigt att du ber om hjälp om du känner att du behöver det.

Brottsoffer får stöd och rådgivning av Brottsofferjouren (www.riku.fi/sv/). Vid behov används en tolk. Du kan kontakta brottsofferjouren per telefon eller på webben.

Handikapporganisationerna ger kamratstöd och råd åt personer med funktionsnedsättning eller långtidssjukdomar. En lista över handikapporganisationer finns på adressen: www.thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/vammaisuus-yhteiskunnassa/vammaisalan-toimijoita-ja-jarjestoja/vammaisalan-jarjestot#ruots

[yhdenvertaisuus.fi/
sv/hatreterik](http://yhdenvertaisuus.fi/sv/hatreterik)

FACTS TIEDOLLA FAKTA ČINJENICE
AGAINST VIHAA MOT PROTIV
HATE VASTAAN HAT MRŽNJE

 OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

